

Asia: VN/2821/2024

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lastensuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

a) Mitä vaikutuksia näette ehdotuksilla olevan?

Kasvatuksen korostaminen on hyvä asia, lapsella on oikeus kasvatukseen. Esimerkiksi puhelimen poisottaminen yön ajaksi ilman rajoituspäätöstä nähdään tärkeänä, mikäli se helpottaa lapsen arjen turvaamista. Lapsen oikeusturvan toteutumiseksi kasvatukselliset rajaavat toimenpiteet pitäisi rajautua lyhytaikaisiksi ja tilapäisiksi toimenpiteiksi, ne eivät ole pitkäaikaisia ratkaisuja.

b) Selkeyttääkö ehdotus lapsen kasvatuksen, valvonnan ja huolenpidon sekä perusoikeuksiin kajoavien rajoitusten välistä rajanvetoa sijaishuoltopaikan arjessa? Jos ei, miten säännöksiä tulisi muuttaa?

Esitys on kokonaisuudessaan kannatettava ja tuo odotettua selkeyttä rajoitustoimenpiteiden ja kasvatuksellisen rajaamisen välillä, mutta 4b § ja 4 c § jättää kuitenkin tulkinnanvaraa siitä, että milloin on kasvatuksellinen rajoitus tai päätöksentekoon pohjautuva rajoitus. Toivomme, että lain perusteluosuuteen lisätään konkreettisia ja selkeitä esimerkkejä, jotka tukevat lain soveltamista. Kasvatuksellisena toimenpiteenä tulisi myös pystyä rajaamaan liikkumista soveltuvin osin lapsen edun mukaisesti.

2. Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään terveydenhuoltolakiin (69 §) ja lastensuojelulakiin (16 b §) informatiivisluonteista viittausta voimassa olevaan sääntelyyn ns. hybridiyksikköjen perustamiseksi. Mitä vaikutuksia näette ehdotuksen taustalla olevan tavoitteen kannalta?

Viittaus tuskin muuttaa vallitsevaa tilannetta. Valtion koulukodit näkee hybridiyksiköt välttämättömiä ja että vastuu hybridiyksikköjen perustamiseen tulee olla hyvinvointialueilla yhteistyössä yliopistosairaaloiden kanssa. Lain tulisi olla velvoittava hyvinvointialueille hybridiyksikköiden perustamiseksi. Valtion koulukotien palveluyksiköissä on toistuvasti lapsia, jotka ovat psykiatrisen hoidon tarpeessa.

a) Ovatko ehdotukset sääntelyltään selkeitä ja käytännössä toteutettavissa?

Selkeyden vuoksi kuntouttavaan suljettuun laitospalveluun olisi asetettava lapsen alaikäraja. Erityisen huolenpidon jaksossa alaikäraja on 12 vuotta ja olisi loogista, että sama ikäraja on suljetussa kuntouttavassa laitospalvelussakin. Valtion koulukotien palvelut ovat olleet jo pitkään 12-

17-vuotiaille lapsille. Kun suljettu kuntouttava laitospalvelu tulee velvoittavaksi Valtion lastensuojelulaitokselle, on selkeämpää, että se asettuu tarjottavaksi samanikäisille lapsille kuin muutkin tarjotut palvelut.

Kuntouttavaan suljettuun laitospalveluun ohjautumisen säätely ja siten ohjautuminen ei ole mielestämme tässä esityksessä riittävän selkeää. Esityksessä puhutaan kahdesta asiantuntijaryhmästä, hyvinvointialueiden omista Lastensuojelunlain 14 §:n mukaisista moniammatillista asiantuntijaryhmistä ja suljetun kuntouttavan suljetun laitospalvelun henkilöstöön kuuluvasta moniammatillisesta asiantuntijaryhmästä. Nämä kaksi asiantuntijaryhmää pitäisi selkeämmin erotella lainsäädäntötekstissä. Kuntouttavan suljetun laitospalvelun moniammatillisen asiantuntijaryhmän rooli ja vastuut täytyvät olla selkeät. Ryhmällä tulee olla rooli asiakasohjautumisessa yhteistyössä hyvinvointialueiden asiakasohjauksen kanssa. Hyvinvointialueiden asiakasohjausten ja terveydenhuollon kanssa on tehtävä yhteistyötä, jotta arvio lapsen oikeasta ohjautumisesta palveluun toteutuisi.

Riskinä on, että asiakasohjautumisen laatu on epätasaista ja siinä painottuu liikaa yksittäisen sosiaalityöntekijän tai hyvinvointialueen näkemys. Kyseessä on lapsen oikeusturvan ja perusoikeuksia voimakkaasti rajoittava palvelu. Ehdotamme lakiin riippumatonta monijäsenistä asiantuntijatoimielintä, joka päättää asiakasohjautumisesta. Asiantuntijatoimielin koostuisi hyvinvointialueiden, Valtion lastensuojelulaitoksen ja perusoikeusasiantuntemusta omaavasta tahosta, jolloin se on objektiivinen tuoden tasalaatua asiakasohjautumiseen.

Palvelun toteutumisessa täytyy huomioida valvonnan, seurannan ja tutkimuksen kokonaisuus sekä palvelun porrasteisuus prosessina. Suljetun kuntouttavan laitospalveluiden eri asuinyksiköiden välillä on oltava tasoeroja palvelun raskauden osalta ja asiakassuunnitelman moniammatillisessa arvioinnissa täytyy painottaa lapsen tilanteen arviota palvelun edetessä: lapsen täytyy voida siirtyä palvelun aikana vähitellen rajatumasta asuinyksiköstä kevennetyn tason asuinyksikköön. Asuinyksiköiden koon täytyy olla hyvin pieni, 1-2 lasta, jotta riskit esimerkiksi jengiytymiseen ovat pienemmät. Lapsen hoidon ja kasvatuksen on oltava hyvin yksilöllistä.

Sosiaalityöntekijän tai asiantuntijaryhmänkään on vaikea arvioida lapsen tilanteen etenemistä, jos rajoitustoimenpiteitä ei voida suunnitelmallisesti keventää suljetun laitoksen aikana ennen palvelun lopettamista. Ei ole välttämättä lapsen edun mukaista, että lapsi viettää pitkän jakson pelkästään samankaltaisissa hyvin rajatuissa ja suljetuissa olosuhteissa. Lisäksi palvelun lopettaminen täytyy olla suunnitelmallista ja jatkumo jälkihuollon palveluihin suunniteltava hyvissä ajoin. Jälkihuollon palveluiden jatkuminen kuntouttavan suljetun laitospalvelun jälkeen olisi hyvä huomioida Lastensuojelulaissa erikseen. Lapselle, joka siirtyy suljetusta kuntouttavasta laitospalvelusta muuhun lastensuojelulaitokseen, on myös huomioitava säännöksessä oikeus erityiseen tukeen siirtymän tueksi. Säännöksessä tulisi mainita siitä, että kuntouttavan suljetun laitospalvelun henkilökunnalla olisi velvoite tehdä kuntouttavaa työtä lapsen siirtyessä palvelusta pois. Siirtymävaiheessa tulee turvata myös sivistyksellisten oikeuksien turvaaminen hyvissä ajoin oppivelvollisuus huomioiden.

Esitykseen on kirjattu tällä hetkellä vain vanhempien tukemisesta, mutta mielestämme kohtaa tulisi tarkentaa. Määräyksen tulisi velvoittaa tekemään suljetussa kuntouttavassa laitospalvelussa lapsen perhe- ja läheisverkoston kanssa laaja-alaisia yksilölliset lähtökohdat huomioivaa kuntouttavaa yhteistyötä. Lapsen kuntoutumisessa ei voi sivuttaa hänen läheisverkostoaan.

b) Miten arvioitte henkilöstölle asetettujen vaatimusten riittävyyttä?

Suljetun kuntouttavan laitospalvelun henkilöstön koulutusvaatimuksen osalta soveltuvan korkeakoulututkinnon tai aiemman opistotasaisen tutkinnon vaatimus on kannatettava asia. Lain perusteluihin toivomme soveltuvan korkeakoulututkintojen luetteloa. Valtion koulukodit näkee tärkeänä suljetussa kuntouttavassa laitospalvelussa moniammatillisuuden korkeakoulutetun henkilöstön taustoissa. Ehdotamme, että Valtion lastensuojelulaitoksen henkilöstölle asetetut vaatimukset säädetään Valtion lastensuojelulaitosta koskevassa laissa ja asetuksessa Lastensuojelulain sijaan. Valtion virastojen henkilöstön vaatimuksista säädetään yleisesti valtion virastoja koskevissa omissa lainsäädännöissä ja hallintoasetuksissa.

Lisäksi toteamme, että esityksen teksti on epäselvä ja jättää mielestämme tulkinnan varaa, niin hoito- ja kasvatushenkilökunnan henkilöstömitoituksen kuin henkilöstörakenteen osalta.

Turvallisuushenkilöstön osalta esityksessä syntyy vaikutelma, että esityksessä sekoittuvat keskenään yksityisen toimeksiantoon perustuvan vartioimisliikkeen vartija ja virassa oleva turvallisuushenkilöstö. Esimerkiksi maahanmuuttovirastossa tehtävänimike turvahenkilöstöllä on turvallisuusvalvoja. Valtion lastensuojelulaitoksen turvallisuustoiminnan tulee olla maahanmuuttoviraston tapaan järjestetty, omaan erityislakiin muodostettavalla toimivallalla, koska pieneen virastoon ei soveltune Lain yksityisistä turvallisuuspalveluista (1085/2015) velvoitteiden täyttäminen, joita on mm. velvoite anoa turvallisuusalan elinkeinolupaa ja täyttää siihen vaadittavat vaatimukset. Vartija- termiä ei pitäisi käyttää ollenkaan. Jos Valtion lastensuojelulaitos joissakin tilanteissa käyttää yksityistä vartijapalvelua, on hyvä, että oman henkilökunnan virkanimikkeet eivät sekoitu toimivaltuuksien ja nimikkeiden osalta yksityiseen palveluntuottajaan.

Valtion lastensuojelulaitoksen asetukseen virkarakenteesta ehdotetaan lisättäväksi turvahenkilöstöä, jolla on säädetty oma toimivaltuutensa. Turvallisuushenkilöstö täytyisi erottautua muusta henkilökunnasta tunnisteiden mukaisesti, koska työssä käytetään erilaista toimivaltaa. Omalla henkilökunnalla voisi olla toimivaltuus täydennyskoulutettuna hoito- ja kasvatushenkilökunnan ohjauksessa ja valvonnassa osallistua rajoitustoimeenpiteen toteutukseen. Turvallisuushenkilöstön kelpoisuusvaatimuksena tulisi olla turvallisuusalan perustutkinto tai ammattikorkeakoulututkinto, poliisin ammattikorkeakoulututkinto tai rikosseuraamusalan perustutkinto.

Huomioitavaa on, että opetuksen toteuttamiseen on oltava riittävä määrä opetushenkilöstöä, huomioiden mitä säädetään opetustoimen kelpoisuudesta annetussa asetuksessa 986/1998. Koulupäivän aikana tulee olla läsnä myös muuta hoito – ja kasvatushenkilöstöön tai turvallisuushenkilöstöön kuuluvaa henkilöstöä. Suljetussa kuntouttavassa laitospalvelussa olisi

tärkeää säätää tarkemmin myös koulupäivän aikana käytettävästä voimankäytöstä. Koulupäivän aikana voimassa on perusopetuslain mukaiset kurinpitokeinot. Tällöin tulee arvioida se, että voidaanko suljetussa palvelussa järjestää ja turvata opetuksen järjestäminen ainoastaan perusopetuslain nojalla.

c) Ehdotuksen mukaan asiakassuunnitelma tulisi tarkistaa vähintään neljän kuukauden välein ja sen tueksi tulisi saada asiantuntija-arvio. Miten arvioitte sääntelyä lapsen rajoittamisen tarpeellisuuden arvioimisen sekä sen sisällön ja laajuuden tarkistamisen näkökulmasta?

Sääntelyyn perustuva asiakassuunnitelman aikamääre on hyvä asia ja tuo tasalaatuisuutta palvelussa oleville lapsille. Kuntouttavan suljetun laitospalvelun asuinyksiköiden lapsimäärän on oltava hyvin pieni. Asuinyksiköiden on oltava rakenteiltaan joustavia, jotta se mahdollistaa lapsen siirtymisen rajoituksiltaan eritasoisesta asuinyksiköstä toiseen.

Tarkka ja hyvälaatuinen asiakassuunnitelman tarkistus neljän kuukauden välein suojaa lasta siltä, ettei hän jää palveluun liian pitkäksi aikaa. Ehdottamamme monijäseninen asiantuntijaelin voisi olla mukana tietyn väliajoin asiakassuunnitelman tarkistuksessa tuoden lisätukea moniammatillisen arvioinnin tueksi, erityisesti pidempiaikaisesti sijoitettujen lasten kanssa vähintään vuoden välein. Tällä turvataan myös lasten tilanteen arvioinnin kattavuus ja seuranta.

d) Mikä on näkemyksenne ehdotetun palvelun suhteesta erityisen huolenpidon jaksoon?

On hyvä, että erityistä huolenpitoa ei määritellä enää rajoitukseksi, vaan laitospalvelumuodoksi. Valtion koulukotien vuoden 2025 viiden ensimmäisen kuukauden aikana erityisen huolenpidon jaksolle ohjautuneista lapsista 41% :lla oli takanaan jo aiempi erityisen huolenpidon jakso tai useampia jaksoja. Esityksessä erityisen huolenpidon jakson enimmäismääräksi esitetään 90+90 vuorokautta. Kokemukseemme perustuvan arviomme mukaan kaikille lapsille edes kuusi kuukautta erityisen huolenpidon jakso ei ole riittävä ja osa lapsista tarvitsee vielä pidempiä jaksoja rajatuissa olosuhteissa. Näiden lasten tarpeisiin ei ole järkevää laittaa aikamäärettä uuteen suljettuun palveluun, koska heidän tarvitsevuutensa on niin suurta ja vaatii pidempiaikaisen kuntoutumisen.

4. Esitetään muutettavaksi ja selkeytettäväksi nykyistä erityisen huolenpidon sääntelyä. Ovatko ehdotukset tarkoituksenmukaisia ja toteutettavissa käytännössä?

Kyllä pääosin

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 4.

Ei ole lapsen edun mukaista, että esitys antaa mahdollisuuden irtisanoa sijaishuoltopaikka erityisen huolenpidon jakson aikana. Lapsen näkökulmasta tämä ei ole hyvä asia ja lisää sijaishuoltopaikan vaihdoksia. Lapsi ei hyödy erityisen huolenpidon palvelusta, jos hänellä on huolta ja epävarmuutta tulevasta paikasta.

62 ja 63§ Yhteydenpidon rajoittaminen ja rajoittamista koskeva päätöksenteko

On hyvä, että tällä hetkellä epäselvää yhteydenpidon rajoittamista sekä sitä koskevaa päätöksen tekoa selkeytetään. Lapsen suojaamiseksi on olennaista, että lakiluonnos antaa mahdollisuuden siihen, että yhteydenpidon rajoittamispäätökseen voidaan kirjata jatkossa myös määrittelemätön joukko. Tällöin on olennaista kirjata päätökseen, että keitä päätös ei koske, eli henkilöihin, joihin lapsi voi olla yhteydessä, jotta yhteys lapselle läheisiin ihmisiin turvataan.

64 ja 70 a § Tekninen valvonta lastensuojelulaitoksessa

Kameravalvonnan legitimointi sijaishuollon laitosten yleisissä tiloissa on mielestämme perusteltua. Ehdotamme vielä tarkkarajaisempaa kameravalvonnan säätelyä lastensuojelulakiin. Tekniikan kehittymisen vuoksi esitämme, että teknisestä valvonnasta säädettyä se tehtäisiin tekniikkavapaasti. Esimerkiksi liiketunnistimet ja lasin rikkoutumisesta kertovat järjestelmät voivat olla tarpeellisia lasten suojaamisessa joissakin lastensuojelulaitoksissa.

65 § Aineiden ja esineiden poisottaminen lastensuojelulaitoksessa

-

66 § Henkilöntarkastus

Pelkkä metallinilmaisimen käyttö ei riitä esimerkiksi huumeiden salakuljettamisen ehkäisemiseksi, vaan joissain tapauksissa myös lapsen vaatteiden tarkastaminen on tarpeen. Esitämme täsmennystä sen osalta, että henkilöntarkastus käsittäisi lapsen vaatetuksen ja muutoin hänellä yllään olevien asusteiden tarkastamisen sekä myös lapsen suun tutkimisen.

66 a § Henkilönkatsastus

-

67 § Omaisuuden, lähetysten ja tilojen tarkastaminen ja lähetysten luovuttamatta jättäminen

-

68 § Kiinnipitäminen laitoksessa

-

68 a § Kiinnipitäminen lapsen laitoksesta poistumisen estämiseksi

-

69 a § Luvatta lastensuojelulaitoksesta poissaolevan lapsen etsintä ja palauttaminen

-

69 b § Lapsen kiinniotto

-

69 c § Kiinniotetun lapsen kuljettaminen

Esitämme täsmennystä esitykseen siltä osin, että kiinniotetun lapsen kuljettamisen pitäisi olla mahdollista myös tarkoitukseen suunnitellussa kulkuvälineessä suljetussa tilassa erillään henkilökunnasta silloin, kun lapsi on väkivaltainen, uhkaava, pyrkii vahingoittamaan itseään tai muita tai on muulla tavoin arvaamaton, esimerkiksi huumeiden vaikutuksen alaisena. Toivomme, että kuljettamiseen käytettävästä kulkuvälineestä täsmennettäisiin erikseen lain perusteluissa.

69 d § Perhekodista luvatta poissaolevan lapsen etsintä ja palauttaminen

-

69 e § Poliisin virka-apu laitoksesta ja perhekodista luvatta poissaolevan lapsen kiinniottamisesta ja kuljettamisesta

-

71 § Erityiset rajoitukset kuntouttavan suljetun laitospalvelun aikana

-

72 § Erityiset rajoitukset erityisen huolenpidon jakson aikana

-

6. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki Valtion lastensuojelulaitoksesta ja sen yhteydessä toimivasta koulusta ja täsmennettäväksi viraston nykyistä rakennetta. Vastaisivatko ehdotukset tätä tavoitetta?

Ei pääosin

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 6.

Esitämme, että Valtion lastensuojelulaitoksen henkilöstön tarkemmat nimikkeet ja kelpoisuusvaatimusehdot määritellään tarkemmin kokonaisuudessaan Valtion lastensuojelulaitoksen asetuksessa, koska on epäloogista, että osan virkanimikkeiden kelpoisuusvaatimuksista on määrätty laissa ja osan asetuksessa. Samassa yhteydessä asetuksessa tulisi määrittää selkeämmin tilapäisten ja vuosilomasijaisten kelpoisuusvaatimukset. Siten turvataan henkilöstön saatavuus. Ehdotamme tätä lievennystä kirjattavaksi asetukseen.

Vrt. asetus rikosseuraamuslaitoksesta:

" Edellä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettu vartijan kelpoisuusvaatimuksesta voidaan työharjoittelun turvaamiseksi, työvoiman kausiluonteisen saatavuuden varmistamiseksi tai muusta vastaavasta syystä poiketa määräaikaissa, yhteensä enintään kahden vuoden pituisessa virkasuhteessa. Tällöinkin vartijalta vaaditaan sellainen taito ja kyky, jota tehtävän menestyksellinen hoitaminen edellyttää. Kahden vuoden määräaikaan ei lueta määräaikaissa vartijan virkasuhteessa

toteutettavaa rikosseuraamusalan tutkinnon suorittamiseen liittyvää työssä oppimista ja työharjoittelua."

Ehdotamme, että asetukseen määritetään hoito- ja kasvatushenkilökunnan virkanimikkeet, kelpoisuusehdot ja henkilöstörakenteen jakautuminen kokonaisuudessaan, jotta tulkinta henkilöstörakenteen pätevyyden ja mitoituksen laskemisesta olisi mahdollisimman selkeää ja tarkkarajaista. Nykyisessä esityksessä hoito- ja kasvatushenkilöstön rakenne on epäselvä. Se jättää liian paljon tulkinnan varaa aiheuttaen epäselvyyttä ja tulkintaeroja. Hoito- ja kasvatushenkilökunnan koulutus- ja tutkintorakenteen jakautuminen on oleellista määritellä numeraalisesti esimerkiksi prosenttiosuuksilla. Valtion lastensuojelulaitoksen muissa palveluyksiköissä kuin kuntouttavassa suljetussa laitospalvelussa yöaikaan korkeakoulutettua henkilökuntaa tulee olla saatavilla ja vastuuroolissa, mutta kaikkien ei tarvitse olla yöaikaan korkeakoulutettuja. Henkilörakenteen osalta tärkeää on huomioida vaativa hoitoisten lasten hoidossa tarvittava moniammatillisuus.

Asetukseen virkarakenteesta ehdotamme turvahenkilöstöä, jolle on säädetty asetuksessa oma toimivaltuutensa. Virkasuhteessa oleva oma turvallisuushenkilöstö täytyisi erottautua muusta henkilökunnasta tunnisteen mukaisesti, koska työssä käytetään erilaista toimivaltaa. Valtion lastensuojelulaitoksen turvallisuushenkilöstöllä tulisi olla toimivaltuus täydennyskoulutettuna hoito- ja kasvatushenkilökunnan ohjauksessa ja valvonnassa osallistua rajoitustoimeenpiteiden toteutukseen. Turvallisuushenkilöstön kelpoisuusvaatimuksena tulisi olla turvallisuusalan perustutkinto tai ammattikorkeakoulututkinto, poliisin ammattikorkeakoulututkinto tai rikosseuraamusalan perustutkinto. Vartija- termiä ei pitäisi käyttää ollenkaan.

Valtion lastensuojelulaitoksen henkilökuntaan kuuluvalla virkasuhteisella työntekijällä, nimikkeestä riippumatta, tulee olla toimivaltuus vakavasti turvallisuutta vaarantavien aineiden ja esineiden, esimerkiksi päihteiden ja aseiden poisottamisen toteuttamiseksi, mikäli siihen puuttumiseen ei ole saatavilla hoito- tai kasvatushenkilökuntaan kuuluvaa henkilöstöä.

Lain perusteluosuudessa tulisi mainita Valtion lastensuojelulaitoksen kuntouttavan suljetun laitospalvelun hoito-, kasvatus-, opetus- ja turvallisuushenkilökunnalle erityinen täydennyskoulutusvaatimus.

Valtion koulukodin virkasuhteisella henkilöstöllä tulisi olla mahdollisuus virka-avun pyytämiseen toiselta viranomaiselta tehtävien hoitamiseksi. Ehdotamme tämän lisäämistä asetukseen.

Esitys jättää epäselväksi sen, onko Valtion lastensuojelulaitos itsenäinen virasto vai THL:n alainen yksikkö. Esitämme, että alainen- termi jätetään kokonaan laista pois. THL:n rooli tulosoajaja on näkemyksemme mukaan riittävä, mutta Valtion lastensuojelulaitoksen johtajan esihenkilöys jää esityksestä epäselväksi.

Vankilan perheosastojen toiminnan siirtyminen Valtion lastensuojelulaitoksen omaksi toiminnaksi vahvistaa sen asemaa julkisena viranomaistoimintana.

Valtion koulukotien näkemyksen mukaan Valtion lastensuojelulaitokseen tulisi soveltaa valvontalain luvun 3 säännöksiä samalla tavalla kuin muidenkin julkisten palveluntuottajien osalta ja että siirtymäaika säännösten soveltamiselle olisi vasta 1.1.2028 lähtien.

7. Esityksen tavoitteena on vahvistaa kodin ulkopuolelle sijoitetun lapsen oikeutta erityiseen suojeluun. Vastaavatko ehdotukset tätä tavoitetta?

Kyllä pääosin

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 7.

-

8. Vapaamuotoiset huomiot koko esityksestä.

Valtion koulukodit esittää, että sen velvoitteeksi määrättävä kuntouttava suljettu laitospalvelu tulisi rahoittaa budjetoimalla Valtion lastensuojelulaitoksen momentille vuosittain erillismäärärahaa. Arviomme mukaan yhden suljetun kuntouttavan laitospalvelun (palveluyksikkö) vuosibudjetti olisi noin 9 miljoonaa euroa. Uuteen kuntouttavaan suljettuun laitospalveluun sisältyy myös vastaanotto- ja arviointitehtävä, joka edellyttää sen järjestämistä ympärivuorokautisesti henkilöstö- ja toimitilavalmiuksien osalta, mikä osaltaan puoltaa budjettirahoitusta. Muutoin näemme riskinä, että hyvinvointialueet voivat käyttää suljettua kuntouttavaa laitospalvelua hyvin valikoivasti oman talousohjauksensa perusteella. Ottaen huomioon, että suljettu kuntouttava laitospalvelu on Suomessa täysin uusi lastensuojelupalvelu, on hyvin epäselvää palvelun käytön mittakaava ja tätä taloudellista riskiä ei voi jättää vain Valtion lastensuojelulaitokselle. Budjettirahoitteisuudella vahvistetaan Valtion lastensuojelulaitoksen julkishallinnon erityisviranomaisroolia.

Valtion koulukodit haluaa tuoda esiin, että Valtion koulukodeilla on lupa ja puitteet perusopetuksen ja tutkintokoulutuksen valmentavan koulutuksen järjestämiseen suomen ja ruotsin kielellä. Lisäksi opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa mm. etälukion kursseja. Kehitettäväksi jää mahdollisten ammatillisten opintojen suorittaminen etäyhteyksin, mikäli sijoitetulla lapsella on jo toisen asteen koulutuspaikka. Valtion koulukodeilla tulee olla tässäkin tilanteessa oikeus laskuttaa koulupäivämaksuja yli 17-vuotiaiden opetuksen järjestämisestä ja oppimisen tukemisesta etäyhteyksin tapahtuvasta opiskelusta sekä ostopalveluna toteutettujen kurssien suorittamisesta mm. etälukiosta koituvista erillisistä maksuista. Sijaishuollossa asuva lapsi on oikeutettu oppimisen tukemiseen kaiken tavoin.

Suljetun kuntouttavan laitospalvelun yhteydessä opetusta antaa kiertävä erityisluokanopettaja oppilaskohtaisena tukimuotona. Oppilaalla on myös mahdollisuus osallistua etäyhteyden välityksellä esimerkiksi oman uskontonsa tai äidinkiellensä opetukseen, joka järjestetään erikseen ostopalveluna.

Valtion koulukodit pitää nyt esitettyjä lastensuojelulain uudistuksia oikean suuntaisina ja tervetulleina.

Alanko-Lazarides Maria
Valtion koulukodit